

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร *

The Potential of Cultural Tourist Attractions in Sakon Nakhon Province

ชมพูนุท สมแสน และ ลินจง โพชารี

Chompoonoot Somsaen and Linjong Pocharee

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University

Corresponding Author, E-mail: chompoo4020@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร 3 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรจากองค์กรของรัฐ และภาคเอกชน ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร จำนวน 350 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 50-60 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกร ผลการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการ

* ได้รับบทความ: 31 ธันวาคม 2566; แก้ไขบทความ: 1 มีนาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 4 มีนาคม 2567

ท่องเที่ยว ด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และศักยภาพในการบริหารจัดการ สามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 74.5 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาตรฐาน ดีมาก ตามการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ทราบถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือสิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร และสามารถจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ศักยภาพ; ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว; แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This research aims to study the potential of cultural tourist attractions in Sakon Nakhon province. Quantitative research method is used in the study. The samples are three groups of people involved in tourism in cultural tourist attractions in Sakon Nakhon province such as people in tourist attractions, personnel from government organizations and the private sector and are selected using the convenience sampling random. Data are collected through questionnaire from 350 people involved in tourism in cultural tourist attractions in Sakon Nakhon province. Data analyzed by Descriptive statistical methods were used by finding frequency, percentage.

The results showed that, for the personal information of the respondents, most are female aged 50-60, with a primary education and are agriculturists. For the potential of cultural tourist attractions in Sakon Nakhon province, considering three main aspects of cultural tourist attraction evaluation including the potential in attracting tourism, the potential in supporting tourism, and the potential in management, it can be concluded that cultural tourist attractions in Sakon Nakhon province represent a total score of 74.5, which is classified as very good, according

to the standard quality of cultural tourist attractions. Government agencies, private sectors and public sectors know the potential of cultural tourist attractions or cultural attractions in Sakon Nakhon province and they can appropriately prioritize urgent developments related to cultural tourism.

Keywords: potential; potential of tourist attraction; cultural tourist attraction

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญใน การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นการใช้ต้นทุนทางทรัพยากรทั้งธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ มาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ (อุทัยวรรณ ภูเทศ, 2562) ภาคการท่องเที่ยวเป็นเครื่องจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ แต่การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวยังต่ำกว่าก่อนเกิดการระบาดโควิด แม้มองว่าในช่วงที่เหลือของปี 2566 คาดว่าต่างชาติเที่ยวไทยยังฟื้นตัวได้ดีต่อเนื่อง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2566)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว โดยการสร้างประสบการณ์จากขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรอง เป็นอีกหนึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวมิติใหม่ที่น่าสนใจกว่าที่เคย มุ่งเน้นรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลายไม่ซ้ำกันในมุมมองใหม่ ๆ อาทิ ธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวสุดอันซีน ผ่านเมืองรองทั้ง 55 จังหวัด รวมถึงประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การท่องเที่ยว ส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวการเดินทางท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้จากเมืองหลักสู่เมืองรองตามแนวนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการฟื้นฟูภาคธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ในช่วงที่ผ่านมา พร้อมกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศตลอดทั้งปี 2566 มากยิ่งขึ้น (ผู้จัดการออนไลน์, 2566) ซึ่งจังหวัดสกลนครเป็น 1 ในเมืองรอง

จังหวัดสกลนครนั้นได้ชื่อว่า “เมือง 3 ธรรม” กล่าวคือ จังหวัดสกลนคร มีบูรพาจารย์ที่เป็นอริยสงฆ์ อาทิ หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ซึ่งได้รับความเลื่อมใสและการสักการบูชาไม่เสื่อมคลาย รวมทั้งการมีสถานที่สำคัญทางศาสนา จึงมีพุทธศาสนิกชนและ

ประชาชนทั่วไปมาเที่ยวชมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองแห่งธรรมะ” และจากการที่มีภูมิประเทศสวยงามอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ที่หลากหลายของเทือกเขาภูพานอันเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง นอกจากนั้นยังมีหนองหาร เป็นแหล่งน้ำจืดที่กว้างใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศไทย จึงได้ชื่อว่าเป็น “เมืองแห่งธรรมชาติ” อีกประการหนึ่งคือ เป็นเมืองที่มีแหล่งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และเป็นเมืองเก่าแก่ มีชาวพื้นเมือง จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ ภูไท ญ้อ ไทโส้ ไทกะเลิง ไทโย้ย ไทลาวอีสานและ 2 เชื้อชาติ คือ คนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งแต่ละกลุ่มและแต่ละเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นสืบทอดและยึดมั่นจากรุ่นสู่รุ่นเรื่อยมาและอยู่ด้วยกันด้วยความรักสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมาจนทุกวันนี้ จึงเป็นที่มาของ “เมืองแห่งวัฒนธรรม” (สำนักงานจังหวัดสกลนคร, 2566) จึงเห็นได้ว่า จังหวัดสกลนครมีศักยภาพในเรื่องของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังขาดการศึกษาความพร้อมและสภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร จึงส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ตามคู่มือตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา มาใช้ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสกลนคร ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร 3 กลุ่ม คือ ประชาชน บุคลากรจากองค์กร

ของรัฐ และภาคเอกชน เพื่อต้องการเสียงส่วนใหญ่ด้านศักยภาพจากคนในชุมชน ซึ่งได้แก่ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร จาก 9 หมู่บ้าน โดยเป็นหัวหน้า ครอบครัวหรือคู่สมรสหรือสมาชิกของครอบครัวที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน ต่อ 1 หลังคาเรือน จำนวน 7,091 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2563) จำนวน 350 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ (Krejcie & Morgan, 1970) สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละหมู่บ้าน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

1) คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 7 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ (2) ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี (3) ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม (4) ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง (5) ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ (6) ความผูกพันต่อท้องถิ่น (7) ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

2) ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (2) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว (3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2.2 องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่ 1) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน 2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

2.2.3 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มี 2 ด้าน ได้แก่

1) การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว (2) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ (3) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ (1) การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว (2) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก (4) ชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (5) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity Test) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยได้รับการตรวจทานจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.90 มากกว่า 0.50 (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558)

3.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากร แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (สุวิมล ติรกานันท์, 2550) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.887 ถือว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling Random) โดยเก็บกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร จาก 9 หมู่บ้าน โดยเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือคู่สมรสหรือสมาชิกของครอบครัวที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน ต่อ 1 หลังคาเรือน จำนวน 350 ชุด ในเดือนพฤศจิกายน 2564 – กุมภาพันธ์ 2565 ในช่วงเวลา 09.00-17.00 น.และนำ

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยมีการตรวจสอบความความสมบูรณ์ในการตอบคำถามของแบบสอบถามทุกชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐานใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างนำเสนอด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) โดยแบ่งผลการศึกษออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 68.29 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 31.71

2. อายุ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-60 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี และ อายุ 41-49 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.71 อายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.43 และอายุ 21-30 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.57

3. ระดับการศึกษา ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับระดับประถมศึกษา จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 34.86 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 20.86 ระดับปริญญาตรี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.86 และสูงกว่าปริญญาตรีมีเพียง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.57

4. อาชีพ ประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 41.71 รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 31.14 ลูกจ้าง/พนักงานเอกชน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.86 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.74 นักเรียน/นักศึกษา และอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 และเกษียณอายุราชการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.86

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัด สกลนคร

ส่วนที่ 1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร		จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว			
1.1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว			
1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้	- มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	116	33.14
1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	- มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปีและจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	167	47.71
1.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม	- มีความงดงาม ประทับใจ มาก	156	44.57
1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง	- เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์	104	29.71
1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีหลักฐานสามารถสืบค้นได้	- เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์	107	30.57
1.1.6 ความผูกพันต่อท้องถิ่น	- มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่างๆ เป็นประจำทุกปี	134	38.29
1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์	- มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มโดยชุมชน มีการดำเนินงานที่ชัดเจน การเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมี	143	40.86

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร		จำนวน	ร้อยละ
	หน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย		
1.2 ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม			
1.2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	- มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ได้แก่ รถโดยสารหรือรถจักรยาน	145	41.43
1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	- มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปี หรือมากกว่า	139	39.71
1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	- นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรมยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภทและบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	148	42.29
องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว			
2.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	- แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก	147	42.00
2.2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก	- มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	147	42.00
องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ			
3.1 การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว			
3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	- มีการดูแลรักษาในระดับดี	160	45.71
3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่	- มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐานครบ 3 ข้อ	190	54.29

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร		จำนวน	ร้อยละ
3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว	- มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี	131	37.43

3.2 การจัดการด้านการท่องเที่ยว

โดยทุกข้อ มีคะแนน 0.5 คะแนน เท่ากับ มีแต่ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่มีประสิทธิภาพ

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร	คะแนน 0.5
	จำนวน (ร้อยละ)
3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว	
- มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว	198 (56.57)
- มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	175 (50.00)
- มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	254 (72.57)
- มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะ	244 (69.71)
- มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้าง ที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน	235 (67.14)
3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	
- กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์	260 (74.29)
- กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ในพื้นที่และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ	281 (80.29)
- มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม	240 (68.57)
- มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น	241 (68.86)
- กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่กระทบต่อทัศนียภาพ	262 (74.86)

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร	คะแนน 0.5
	จำนวน (ร้อยละ)
3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก	
- มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ	232 (66.29)
- มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ	257 (73.43)
- มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว	255 (72.86)
- มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว และการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม	222 (63.43)
- มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	229 (65.43)
3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	
- ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	207 (59.14)
- ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน	248 (70.86)
- ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	231 (66.00)
- ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	233 (66.57)
- มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว	235 (67.14)
3.2.5 ชุมชนมีรายได้จาก การท่องเที่ยว	
- ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	174 (49.71)
- ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยว	210 (57.43)
- ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	260 (74.29)
- ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์	212 (60.57)
- ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง	255 (72.86)

ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

ตารางที่ 2 ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	50	38
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	10	10
3. ศักยภาพในการบริหารจัดการ	40	26.5
รวมทั้งสิ้น	100	74.5

จากตาราง 2 พบว่า ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2557) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 74.5 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาตรฐาน ดีมาก ตามการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 50-60 ปี ระดับการศึกษา อยู่ในระดับประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกร

2. การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านที่มีคะแนนร้อยละมากที่สุดคือ ด้านความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี : มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปีและจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 47.71 ด้านความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม : มีความงดงาม ประทับใจ มาก ร้อยละ 44.57 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว : มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนอาจร ร้อยละ 41.43 ด้านความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ : มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชน มีการดำเนินงานที่ชัดเจน การเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงาน

ภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย ร้อยละ 40.86 ด้านความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว : มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปี หรือมากกว่า ร้อยละ 39.70

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ด้านที่มีคะแนนร้อยละมากที่สุดคือ ด้านศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน : แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก ร้อยละ 42 ด้านศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก : มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 42

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ด้านที่มีคะแนนร้อยละมากที่สุด คือ ด้านการจัดการด้านใช้ประโยชน์พื้นที่ : มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐานครบ 3 ข้อ ร้อยละ 54.29 ด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว : มีการดูแลรักษาในระดับดี ร้อยละ 45.71 ด้านการจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มาจากการท่องเที่ยว : มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี ร้อยละ 37.43

การจัดการด้านการท่องเที่ยว ด้านที่มีคะแนนร้อยละมากที่สุด คือ การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว : กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ ในพื้นที่และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ ร้อยละ 80.29 กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่กระทบต่อทัศนียภาพ ร้อยละ 74.86 ด้านชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว : ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง ร้อยละ 74.29 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว : กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อน้ำที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ร้อยละ 74.29 ด้านชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว : ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปพื้นเมือง ร้อยละ 72.86

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีงานวิจัยหลายชิ้นที่กล่าวถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังเช่นบทความของ สุนทร ทวีถาวรสวัสดิ์ และ เทียนวัน แนนต์ (2560) ที่พบว่า สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านโนนขำนนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่

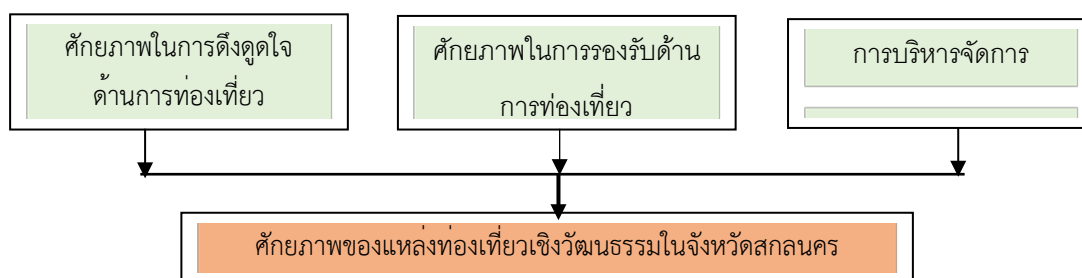
ยังคงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นทั้งแบบวิถีชนบทและประเพณีวัฒนธรรมที่ควรส่งเสริม การอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และควรพัฒนาเรื่องการคมนาคมการเข้าถึง หมู่บ้านได้อย่างสะดวก ควรจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวของหมู่บ้านที่ช่วยจัดการเรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วย สมศักดิ์ ตันติเศรณี, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, ประมาณ เทพสงเคราะห์, และ แสนศักดิ์ ศิริพานิช (2560) พบว่า ศักยภาพการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว มีสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม มีคุณค่า ทางศิลปวัฒนธรรม และด้านวิถีชีวิตชุมชน ประเพณี ของชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อุทัยวรรณ ภูเทษ (2562) พบว่า ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดหนองโพ จังหวัด นครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับ แนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการ จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดหนองโพ ควรมี รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริม การท่องเที่ยวให้มีความสมดุลในมิติทาง วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การจัดการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน (วิจิตรา บุญแล, เสรี วงษ์มณฑา, ขวลิย์ ณ ถลาง, และ กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์, 2564) พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรีนั้นมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการ รองรับนักท่องเที่ยว แต่ควรได้รับการพัฒนา เพิ่มเติมในศักยภาพทางด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว (Accessibility) และด้านกิจกรรม (Activities) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยวของเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรี

3. การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ได้ คะแนน รวมทั้งสิ้น 74.5 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาตรฐาน ดีมาก ตามการกำหนดระดับ มาตรฐาน คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เนื่องจากมีกระบวนการสร้างเครือข่าย ความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งการ สร้างข่ายความร่วมมือจะส่งเสริม ให้เกิดความยั่งยืน ดังแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1977) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม ของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1.การมีส่วนร่วมการ ตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนารวมทั้งลงมือ ปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึง ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยดังนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้าน สามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครจัดอยู่ในระดับมาตรฐาน ดีมาก ตามการกำหนดระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนครต่อไป

ภาพที่ 1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดสกลนคร

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันวางแผนในเรื่องของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นการให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นการอำนวยความสะดวกเร็วเพื่อให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสกลนครมากยิ่งขึ้น

1.2 มีการให้ความรู้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเชิง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร ให้เหมาะสมกับพื้นที่ รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2557). *คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระราชูปถัมภ์.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2566, 9 พฤษภาคม). ททท. รณรงค์การท่องเที่ยวภายใต้โครงการ Amazing เมืองรอง เที่ยวเมืองรอง ต้องลอง ต้องรัก. *ผู้จัดการ*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9660000042917>
- วิจิตรา บุญแล, เสรี วงษ์มณฑา, ชวลี ญ กลาง, และ กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์. (2564). การศึกษาศักยภาพองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดจันทบุรี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 46- 55.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2566). ในช่วงที่เหลือของปี 2566 ต่างชาติเที่ยวไทยเร่งตัว คาดทั้งปีมีจำนวน 28.5 ล้านคน...แต่ธุรกิจยังมีโจทย์ท้าทายโดยเฉพาะประเด็นต้นทุนแรงงานที่ต้องติดตาม (กระแสทัศน์ ฉบับที่ 3416). สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Th-Tourist-Arrivals-CIS3416-Web-B-31-05-2023.aspx>
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2558. *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์* (พิมพ์ครั้งที่ 25). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- สมศักดิ์ ตันติเศรณี, ทวีศักดิ์ พุฒสุขชี, ประมาณ เทพสงเคราะห์, และ แสนศักดิ์ ศิริพานิช. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของย่านเมืองเก่าในเขตเทศบาลนครสงขลา. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 9(2), 361-400.
- สำนักงานจังหวัดสกลนคร. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นจาก <https://web.sakon.nakhon.go.th/article/376>
- สำนักบริหารการทะเบียน. (2563). สถิติทางการทะเบียน. สืบค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>

- สุนทร ทวีถาวรสวัสดิ์, และ เทียนวัน แนนตุ้. (2560). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา : บ้านโนนข่า อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. *วารสารที่ทัศน์วัฒนธรรม สำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 16(1), 51-66.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2550). *การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ ภูเทศ. (2562). แนวทางการยกระดับการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหนองโพ จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 96-104.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies. New York, NY: Cornell University.
- Krejcie R. V. & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>